

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, 11

Beslutande
Infrastrukturminister
Camilla Gunell

Föredragande
Teknisk samhällsstrateg
Stefan Fransman

Justerat
Omedelbart

Nr 6

Antagande av projektdirektiv för Sunnanvind-beta
ÅLR 2025/1164

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att anta projektdirektivet för Sunnanvind-beta enligt **bilaga, 1, I125E06**.

Motivering

I Sunnanvinds huvudprojekts uppdrag ingår inte konkurrensutsättningen av havsområdenas nyttjanderätt genom ett auktionsförfarande.

För att strukturera, organisera och avgränsa konkurrensutsättningen av havsområdenas nyttjanderätt genom ett auktionsförfarande, har detta projektdirektiv för Sunnanvind β tagits fram.

Projektdirektivet för Sunnanvind-beta godkändes av projekt Sunnanvinds styrgrupp 12.2.2025.

Sunnanvind-β Auktionsprocessen

Projektdirektiv

Diarienummer ÅLR 2021/3156

Godkännande av projektdirektiv

Beställare

Camilla Gunell

Projektägare

Stefan Fransman

1 Projektnamn/identitet

Projektet Sunnanvind-β Auktionsprocessen är ett underlydande projekt till *Utveckling av storskalig vindkraft i Ålands havsområden*. Projektets diarienummer är det samma som huvudprojektets; 2021/3156.

Projektdirektivet har utarbetats under ledning av Sunnanvind α: projektägare och byråchef för allmänna byrån vid Infrastrukturavdelningen tillsammans med befintliga projektresurser inom Sunnanvind.

2 Övergripande intern organisation för projekt Sunnanvind

Utveckling av storskalig vindkraft i Ålands havsområden

- Projekt Sunnanvind α (möjliggörande)
 - Styrgrupp
 - Interna personalresurser dedikerade:
 - Projektledare + projektstöd/utvecklare
 - Projektägare / resursägare
- Projekt Sunnanvind β (auktion)
 - Styrgrupp
 - Interna personalresurser dedikerade:
 - Projektledare + affärsutvecklare
 - Projektägare / resursägare
- Projekt intäktmodell
 - Styrgrupp
 - Referensgrupp
 - Interna personalresurser dedikerade:
 - Projektledare
 - Projektägare (avdelningschef finansavdelningen)

Projekten Sunnanvind α och Sunnanvind β har gemensam styrgrupp, medan intäktmodellprojektet har en egen mindre styrgrupp med finansminister och avdelningschef. Styrgruppen har, förutom en

ordförande och medlemmar, en sekreterare och åtminstone två föredragande samt flera tjänstemän med närvarorätt. Resursägare för alla tre projekt är momentansvarig för budgetmoment 72040 Havsbaserad vindkraft.

Projekten för utveckling av storskalig vindkraft i Ålands havsområden är baserade under Allmänna byrån vid Infrastrukturavdelningen. Förman för de anställda är byråchefen vid allmänna byrån och ansvarig minister är infrastruktur- och klimatministern. Personalansvarig är infrastrukturavdelningens avdelningschef.

3 Bakgrund

Landskapsregeringens allmänna förvaltning har som uppdrag att genomföra konkurrensutsättning av nyttjanderätten för de norra havsområdena.

I Sunnanvind α:s uppdrag ingår inte konkurrensutsättningen av havsområdenas nyttjanderätt genom ett auktionsförfarande.

För att strukturera, organisera och avgränsa konkurrensutsättningen av havsområdenas nyttjanderätt genom ett auktionsförfarande, tas detta projektdirektiv för Sunnanvind β fram. Enligt regeringsprogrammet ska inledande av en auktioneringsprocess för auktionering av havsområden ske under år 2025. Resurser för projektledning och genomförande har rekryterats.

Projektets målsättning är att följa regeringsprogrammets uppsatta tidsram för utauktioneringen. Det finns dock många faktorer som påverkar om tidtabellen är tekniskt, juridiskt och praktiskt genomförbar för att uppnå de ställda målsättningarna med utauktioneringen, det vill säga att uppnå största möjliga direkta ekonomiska nytta för det åländska samhället. Faktorer som påverkar genomförbarheten av den politiskt satta tidsramen är bland annat marknads- och stamnätsanslutningssituationen.

4 Effektmål

Följande effektmål fastställs för Sunnanvind β:

- Planera, förbereda och genomföra konkurrensutsättning i form av auktion av havsområden för utveckling av havsbaserad vindkraft norr om Åland.
- Ta fram en affärsmodell för ovanstående auktion.
 - **Förklaring:** Med affärsmodell i det här avseendet menas en affärsstrategisk beskrivning av det bästa upplägget för landskapsregeringen och det åländska samhället för en auktion som särskilt beaktar de särförhållanden Åland och de aktuella havsområdena har och det underlag för ett prospekt som finns framtaget (eller som kommer finnas framtaget). Affärsmodellen utgör grunden för auktionsprocessens prospekt och de anbudshandlingar som ska tas fram och därmed ska möjliggöra en konkurrensutsättning med bästa möjliga direkta ekonomiska resultat för Åland.
- Genomföra marknadsanalys och en strukturerad dialog med marknaden inhämta fakta och underlag för ovanstående affärsmodell för auktionen.
 - **Förklaring:** Marknadsanalysen och dialogen med marknaden ska utgöra grunden och underlag för auktionsprocessens prospekt och anbudshandlingar.
 - **Prioritering:** Den inledande dialogen med marknaden ska utföras som en strukturerad och öppen konsultativ process mot marknaden för havsbaserad vindkraft på ett sätt så att både lokala aktörer och internationella aktörer har möjlighet att delta i dialogen.
- Genomföra en riskanalys för genomförande av projektet i samband med projektplaneringen.

- **Förklaring:** Riskanalysen för genomförande behöver ta i beaktande ändrade olika scenarier för ändrade förutsättningar för genomförande av projektet.

5 Underlag

Som grund- och underlagsmaterial för Sunnanvind β ligger:

- införskaffat material från marknadsaktörer samt material inriktat på auktion och auktionsprocesser framtaget och införskaffat genom Sunnanvind α-projektet,
- det underlag som är viktigt för prospektet som tas fram inom ramen för Sunnanvind α:s planläggning och miljöbedömning av aktuella havsområden,
- det material (rapport + **beräkningsmodell**) som tas fram genom projektet för intäktsmodellen,
- den information som kommer att tas fram genom marknadsanalysen och dialogen med marknaden.

Huvudprojektets utförda aktiviteter utgör en viktig grund för auktionsprocessen. Särskilt viktigt underlag är materialet från projektet för intäktsmodellen, det material som produceras genom planläggnings- och miljöbedömningsarbetet, de promemorior som den juridiska rådgivaren tagit fram samt de rapporter som KPMG och Gaia Consulting tagit fram.

6 Kontaktpersoner

Stefan Fransman, projektägare
Gustav Roman, projektledare

7 Tidsplan och kalkyl för förberedelserna

Förberedelserna för inledande av projekt Sunnanvind β leds av projekt- och resursägaren tillsammans med de projektanställda i Sunnanvind α. Projektgruppen för Sunnanvind α inledde sitt introduktionsarbete med de två nyanställda resurserna (projektledare och affärsutvecklare) 2.12.2024, vilket har fortgått parallellt med att bland annat projektplan och tidsplan för projekt Sunnanvind β tas fram.

Övergripande tidsplan för projekt Sunnanvind β att förhålla sig till vad gäller projektets förberedelser:

- Presentera en grov tidtabell med projektets och därmed auktioneringens viktigaste aktiviteter under 2025 i februari 2025.
- Ta fram projektplan för Sunnanvind β i februari 2025.

Projektplanen kommer att bryta ned genomförandet och skapa en grov tidtabell för projektet. Samtidigt och parallellt kommer projektet att planera och förbereda en upphandlingsprocess för upphandling av affärsrådgivare (externt konsultbolag med god kännedom om marknaden och utauktionering av havsvindkraft) och delta i upphandlingen av en teknisk konsult.

Projekt Sunnanvind β:s budget för år 2025 ingår i nettobudgeten för budgetmoment 72040 Havsbaserad vindkraft i Ålands landskapsregerings budget för 2025. De budgetmedel som för projektet budgeterades för 2024 kommer att flyttas över till 2025. Totalbudget för projekt Sunnanvind β (2024–2027), ekonomiska kalkyler och resurshantering av medel finns i budget- och ekonomiuppföljningsdokument för hela Sunnanvind. Ansvarig för budgetmomentet och hela Sunnanvinds budgetmedel är projekt- och resursägaren.

8 Projektmål, krav och önskemål

8.1 Projektmål och resultat

Sunnanvinds slutmål är att skapa goda förutsättningar för etablering av storskalig havsvindkraft på de åländska havsområdena och att det genererar skatteintäkter, avgifter och andra inkomster, arbetstillfällen och kunnande för Åland. Landskapsregeringens strategiska mål med projekt Sunnanvind och byggnation av havsbaserad vindkraft framgår nedan:

Ekonomisk tillväxt

- Genom att utveckla havsområden som identifierats i Ålands havsplan förväntas landskapsregeringen få arrendeintäkter och kommunerna skatteintäkter över en lång tid. Åland kan även välja att själv investera i produktionskapacitet samt vidareförädling av elproduktionen

Sysselsättning

- Under uppbyggnadsfasen förväntas lokala företag få underleveransuppdrag och efter uppbyggnadsfasen uppstår arbetsuppgifter inom drift och underhåll som kräver lokal bemanning.

Kunskap

- Uppbyggnaden och utvecklingen av den havsbaserade vindkraften skapar möjligheter inom utbildningssektorn för specialister bl.a. i drift och underhåll vid Högskolan på Åland och Ålands yrkesgymnasium.

Miljö- och hållbarhet

- Vid etablering av vindkraft skulle produktionen från de åländska havsområdena spela en viktig roll för energiomställningen och energimarknaden i Finland och Sverige.
- Genom planläggningen och miljöbedömningen beaktas och begränsas projektets miljöpåverkan.

Följande aktiviteter för att uppnå målen är dokumenterade i huvudprojektets projektdirektiv, de som är understrukna berör specifikt Sunnanvind β och påförs härmed det nya projektet:

- Genomföra upphandling och ingående av ramavtal för behövda expert/specialist tjänster.
- Planera och genomföra juridiska analyser för planering, utarrenderingen och uppbyggnad av vindkraft i havsområdena
- Säkerställa planläggning för havsområden, så att bygglov kan beviljas.
- Planera och genomföra undersökningar av havsområdena som stöder en etablering av vindkraft och höjer arrendevärdet för områdena
- Förbereda tillståndsprocessen och stöda aktörer vid uppbyggnadsskedet (servicefunktion)
- Planera och genomföra kommunikationsinsatser till identifierade parter
- Identifiera lagstiftningsmöjligheter som skulle förstärka konkurrenskraften för havsområdena och bereda lagstiftning
- Planera utredningar och upphandla beslutsunderlag för frågor som rör landskapets ekonomiska intressen angående den havsbaserade vindkraften
- Framarbete en plan för utarrendering av havsområdena
- Framarbete färdigt underlag för offentlig konkurrensutsatt budgivning för vindparksområden.

Därutöver påförs följande specificerade huvudresultatmål för Sunnanvind β;

- Slutföra upphandlingen av affärsrådgivare under sommaren 2025 och delta i upphandlingen av teknisk rådgivare inom andra kvartalet för 2025.
 - **Förklaring:** Affärsrådgivare och teknisk konsult ska ge rådgivning med planering, förberedelse och genomförande av konkurrensutsättningen och auktioneringen.

- Framarbeta en detaljerad tidtabell med aktiviteter för genomförande av auktion samt framarbetande av förslag till lagtingets bifall till auktion.
- Inleda en öppen, transparent och strukturerad dialog med marknaden under tredje kvartalet 2025 tillsammans med upphandlad affärsrådgivare.
 - **Förklaring:** Vad som exakt avses med dialog med marknaden är inte fastställt och tanken är att den ska formuleras, anpassa och planeras av de anställda i projekt Sunnanvind β.
- Planera och genomföra kommunikationsinsatser vad gäller förberedelser och genomförande av utauktioneringen.
- Påbörja en öppen konkurrensutsättning i form av auktioneringsprocess för havsområden för utveckling av havsbaserad vindkraft norr om Åland fjärde kvartalet 2025.
 - **Förklaring:** Konkurrensutsättningen genomförs genom en öppen auktion där landskapsregeringen konkurrensutsätter ett objekt eller ett samarbete för utveckling av havsbaserad vindkraft inom ett specifikt havsområde. Auktionen ska följa internationella och marknadsmässiga principer vid internationella auktioner av motsvarande objekt eller samarbeten.
 - **Prioritering:** Om det visar sig att marknadsläget är mycket negativt eller att anslutningsfrågan inte är hanterad på ett tillfredsställande sätt, eller att dialogen med marknaden visar på en annan realitet än förväntat, genomförs det en bedömning huruvida en konkurrensutsättning och auktion bör genomföras enligt plan.

8.2 Tidpunkt

Sunnanvind β ansvarar för auktionsprocessen som fortgår tills dess att avtal om utarrendering av nyttjanderätten av havsområdet är överenskommet med verksamhetsutövaren. Enligt nuvarande övergripande plan fortgår projektet till och med 31.12.2027 och projektet har tagits med i projekt Sunnanvinds (budgetmoment 72040) budgetramar för åren 2025–2027. Efter det (vid en lyckad auktion) tar en mer permanent organisation vid som kommer att ha som uppdrag att bevaka landskapsregeringen intressen så länge som energiproduktionsverksamheten fortgår.

Förberedelser för projekt Sunnanvind β inleddes formellt i samband med antagande av landskapets andra ändringsbudget 10.6.2024. I praktiken påbörjades de egentliga förberedelserna 2.12.2024 då två heltidsresurser anställdes. Projekt Sunnanvind β startar formellt när detta direktiv fastställs genom beslut och tidpunkt för projektets slutdatum är 31.12.2027.

8.3 Kostnad

Den totala kostnadsuppskattningen för Sunnanvind β under projektperioden (2024–2027) är 3.5 miljoner euro. Kostnadsramen anpassas till erhållen finansiering. Då resultat från delprojekt kan påverka andra delprojekt inom Sunnanvind, kan en flexibel användning av medel vara viktig för utförandet av projektet.

Projekt Sunnanvind β:s budget för år 2025 ingår i nettobudgeten för budgetmoment 72040 Havsbaserad vindkraft i Ålands landskapsregerings budget för 2025. De budgetmedel för projektet som budgeterats för 2024 kommer att flyttas över till 2025 i samband med fastställande av landskapets bokslut för 2024. Totalbudget för projekt Sunnanvind β (2024–2027), ekonomiska kalkyler och resurshantering av medel finns budget- och ekonomiuppföljningsdokument för hela Sunnanvind. Ansvarig för budgetmomentet och hela Sunnanvinds budgetmedel är projekt- och resursägaren.

8.4 Projektmålets prioritering

Prioritering

50

Resultat

30

Tidpunkt

20

Kostnad

9 Finansiering

Sunnanvind finansieras genom EU-medel och genom landskapsregeringens budget. Projekt Sunnanvind α finansieras till en stor del av medel från EU faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och från REPower EU. De totala EU-medlen uppgår till 2.8 M€ och resterande kostnader för projektet finansieras genom landskapsregeringens budget. I landskapsregeringens andra ändringsbudget för 2024 samt i budgeten för 2025 redogörs närmare för Sunnanvind α:s och hela Sunnanvinds finansiering.

Underprojektet Sunnanvind β finansieras med budgetmedel för 2024 (där oanvända överskott av budgetmedel förs över till år 2025 i samband med uppgörande av landskapets bokslut för 2024), genom budgetmedel i budget 2025 samt upptagna budgetmedel i rambudget för 2025–2027.

		Budget				
Moment 72040	Kostnader 2021-2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
Sunnanvind Alfa	567 734	2 043 340	1 328 267	223 134		4 162 474
Sunnanvind Beta		866 660	1 408 600	554 457	663 543	3 493 259
Momentet totalt	567 734	2 910 000	2 736 868	777 591	663 543	7 655 736

Projektfinsiering baseras på erhållna EU medel 2 801 000 € (kan användas fram till rapportering 30.6.2026) samt beviljade budgetmedel i landskapsregeringens budget och rambudget för åren 2024–2027 på sammanlagt 4 847 630 €. Under genomförandet kan kostnadsfördelningen och medelanvändningen komma att förändras inom dessa ramar.

10 Övrigt

Styrgruppen för projektet är den samma som för huvudprojektet och består av:

Camilla Gunell	Infrastruktur- och klimatminister, politiskt ansvarig minister
Jesper Josefsson	Närings- och miljöminister
Ingrid Zetterman	Civilminister

Stefan Fransman	Projektagare, ordförande
	teknisk samhällsstrateg, infrastrukturavdelningen
Björn Snis	Avdelningschef, finansavdelningen
Linnea Johansson	Avdelningschef, näringsavdelningen
Gustav Blomberg	Byråchef infrastrukturavdelningens allmänna byrå
Jakob Nordlund	Byråchef miljöbyrå

Projektledarna Ralf Häggblom (α) och Gustav Roman (β) är föredragande i styrgruppen. Styrgruppens sammansättning kan genom enskild föredragning ändras under projektets gång.